CZYTANKA

Stenografii polskiej i ruskiej

szkoły

LUBINA OLEWIŃSKIEGO.

Nr VIII | Lwów, 15. Kwietnia 1865. | Rok II.

Z litogr. J. Kostkiewicza

Krytyka i protekcye literackie.

(Ciąg dalszy.)

Możnaby we wszystkich niemal działaniach ludzkich wykazać, że każdy nasz szczególny ma pociąg do przechodzenia z jednej ostateczności

w drugą, co także widać w sądzie, jaki o drugich wydajemy. Najczęściej kierują nami uprzedzenie, a jak w miłości lub przyjaźni wszystko zawisło zwykle od pierwszego wrażenia, które na nas osoba wywarła, tak również w ocenieniu jéj charakteru, cnót i zdolności. Lecz nie ograniczą się to na stosunki codziennego życia, ponieważ widzimy te same pojawy i w świecie literackim; nie dziw zatém, że tak w krytyce jak niemniéj w pochwałach tyle jednostronności. Krytyka, która powinna być sądem sumiennym i bezstronnym o dziełach wychodzących znaczy dziś niemal to samo, co złośliwe zganienie wszystkiego, a że było istotnie nie mało nadużyć w téj mierze, przeskakujemy w drugą ostateczność chwalenia wszystkiego, czyli do protekcyi literackiéj. Czy literatura na niéj zyska? Na to pytanie niech nam odpowiedzą dzieje piśmiennictwa ojczystego w obu upłynionych wiekach. Proszę tylko przejść całą tę mnogość książek drukowanych w w. XVII i XVIII. i wskazać czy warto na 110 przeczytać? Jakaż była tego przyczyna, czy wstręt do nauk? Bynajmniéj: Nie było jedynie krytyki, któraby piszących na wodzy trzymała, a dla tego właśnie spieszył każdy z lada jakim utworem choćby najlichszym do drukarni, aby nim, co prędzéj świat uszczęśliwić. Możnaż mu za to być wdzięcznym? A jednak i dziś nie trudno spotkać się z uprzedzeniem, że bez względu na rzeczywistą wartość wewnętrzną dzieła wdzięczność się należy za napisanie i wydanie tegoż. W usposobieniu protekcyjnem wylewamy całą żółć gniewu naszego na tych, którzy śmieli obok nieliczanych zalet dzieła jakiego nierównie liczniejsze wykazać wady. Tacy protektorowie dziwią się, dla czego drugi nie chwali tego, co oni, lub w spisanych plewach nie mógł dostrzedz takiego mnóstwa ziarn pożywnych! Jeżeli mam szczerą wyznać prawdę, wolę krytykę choćby najostrzejszą, niż takie zachęcanie, ponieważ pierwsza nie wpuszczając na kapitaństwo w świątyni nauk ludzi nieporwolanych, otwiera literaturze możność prawdziwego postępu, i zmusza każdego, choćby najdobrowolniejszego pisarza do gruntownego opracowania przedmiotu, gdy druga potuszając miernością, mnoży tylko poczet liczebny dzieł, bez których światło obejśćby się można. Takie protektorstwo nie przynieśie korzyści literaturze ojczystéj a nowi Mecenasi tego rodzaju niech raczą zważyć, że liczba

:

nie ma prawa do wdzięczności, uznania i pochwały dla tego jedynie, że po polsku napisana, a nawet mozolna praca pisarza nie może do tego uprawnić prawa, jeśli same dzieło wewnętrzna nie edlaje wartości.-

---

Золотії зерна.

[illegible]

Житє наше часто надто переповнене трудами и неспокоями, щобы намъ дозволило заживати пріятности спокоя. Треба побѣдити первѣй, аба можна було послѣдного доступати..

Вѣчность есть то океанъ, въ который часъ съ непонятною быстротою впадає и пропадає.

Той мусить отважитись на утрату чести и пріязни у людей, кто сребролюбю овладѣти собѣ дозволяє.

Напастности начинають насъ перше засыпывати, давлячъ насъ приголомшать и погрузить въ безодни найбольшихъ несчастій.

Человѣкъ упливаючій въ всѣмъ, всего має за много; Богатый всего довольно; убогій, що єму потрѣбнымъ есть; нищому же всего недостає. Неодынъ однакъ изъ тыхъ не скажe, що має досить.

Завистъ не приваздує ся до великихъ талантовъ, укритыхъ въ тихомъ уединенью или усыхаючихъ въ нуждѣ; но коли щастье справедливый взоръ на нихъ Кенсути дозволить, вдругъ завистъ до близенька за ними вмлесе.

Słowianie we Włoszech.

(przez Sreśniewskiego)

Medium tenere debeas.

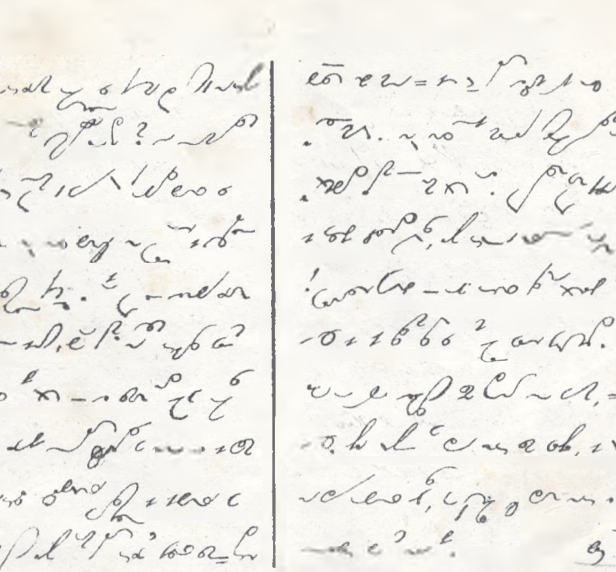

Turniej Stenografów.

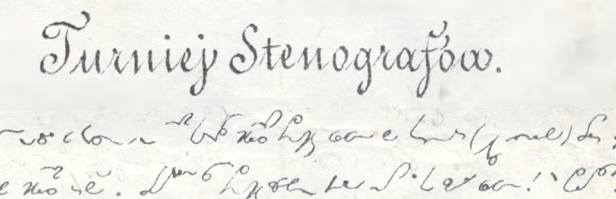

Wzory obcych stenografii.

Samuel Taylor.

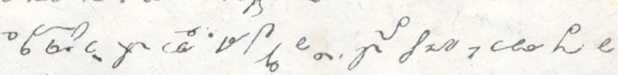

O come let us sing into the Lord, let us heartily rejoice in the strength of our salvation.

Dr. Isaac Pitman.

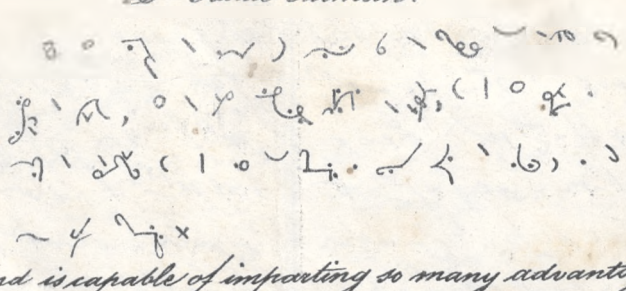

Shorthand is capable of imparting so many advantages to persons in almost every situation of live, and is of such extensive utility to society, that it is justly a matter of surprise, that it has not attracted a greater share of attention, and been more generally practised.

Uwiadomienia.
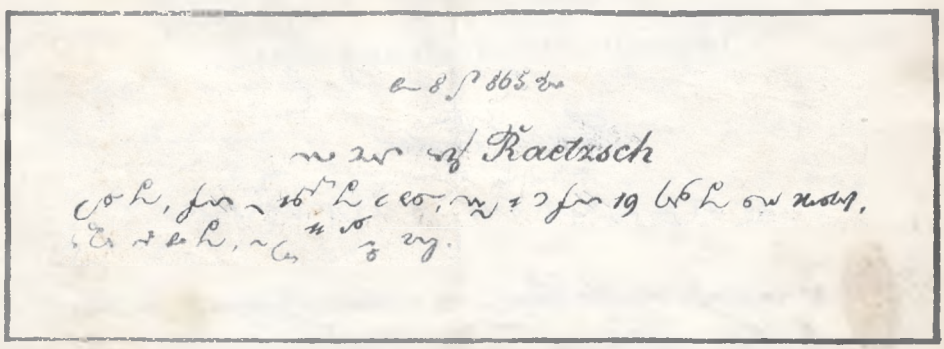
Podajemy do wiadomości pp. Członków Towarzystwa Stenografów polskich i ruskich, iż wypracowanie nauki stenografii ruskiej przez członka Towarzystwa p. Glińskiego wspólnie z pp. Olewińskim i Gerynowiczem jest na ukończeniu i w krótce już zostanie oddana do druku.-